

บทที่ 3

ภาษา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจการกระจายของตระกูลภาษาต่าง ๆ ของโลก
2. เพื่อให้ศึกษารายละเอียดการแพร่กระจายของภาษาอื่นใด-คู่ใดเป็นพิเศษ
3. เพื่อให้ศึกษารายละเอียดของสิ่งแวดล้อมต่อคำศัพท์และกลุ่มภาษาได้
4. เพื่อให้ศึกษาเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับการเมือง
5. เพื่อให้ศึกษาวิเคราะห์บทบาทของชื่อสถานที่ในการศึกษาพื้นที่เชิงประวัติ และการแพร่กระจายของวัฒนธรรมได้

ความนำ

ภาษาเป็นสิ่งสำคัญสำหรับนักภาษาศาสตร์ เพราะเป็นลักษณะพื้นฐานอย่างหนึ่งของวัฒนธรรมและเป็นทางที่ลักษณะทางวัฒนธรรมต่าง ๆ ผ่านจากคนกลุ่มหนึ่งสู่กลุ่มอื่น และจากคนรุ่นนี้สู่คนรุ่นหลัง นอกจากนี้ภาษายังเป็นสิ่งจำเป็นในการดำเนินชีวิต เกือบทุกกลุ่มวัฒนธรรมมีภาษาของตนเองแตกต่างกันไป และเนื่องจากภาษาสำคัญในการติดต่อสื่อสารจึงมีอิทธิพลต่อสถาบันการเมืองสังคม และเศรษฐกิจที่คนเราสร้างขึ้น ขณะเดียวกันสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมและกายภาพก็มีอิทธิพลต่อรูปแบบและการกระจายของภาษาด้วย

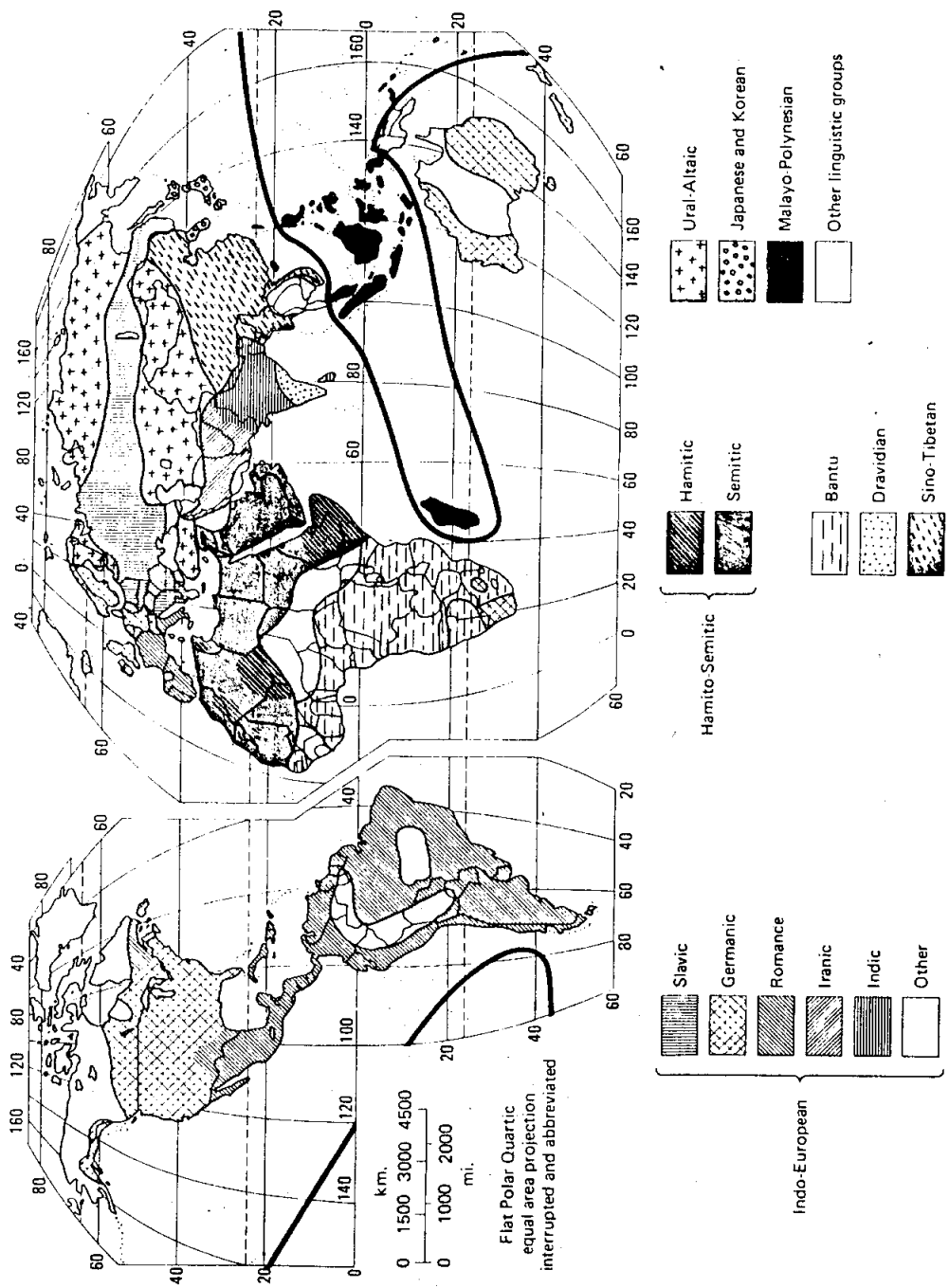
ภูมิภาควัฒนธรรมภาษา

ภาษาเป็นเกณฑ์หนึ่งที่ใช้กำหนดภูมิภาควัฒนธรรมได้ และอาจแบ่งออกเป็นหลายภูมิภาค เช่น ภูมิภาคที่แสดงการกระจายของคำแต่ละคำ หรือแสดงความแตกต่างทางศัพท์ ไวยากรณ์ การออกเสียงของภาษาต่าง ๆ หรือภาษาถิ่นต่าง ๆ เขตแดนของพื้นที่ที่ใช้คำหรือการออกเสียงหนึ่ง ๆ เรียกว่าเส้นศัพท์เท่า (isogloss) และไม่มีคำใด วลีใด หรือการออกเสียงใดที่มีการกระจายทางพื้นที่เหมือนกันทีเดียว นั่นคือเส้นศัพท์เท่าสองเส้นจะไม่ซ้อนกันสนิท ส่วนใหญ่นักภาษาศาสตร์จะไม่พบเส้นเขตแดนภาษาที่ชัดเจน แต่มักจะพบโซนที่คนพูดภาษาสองภาษาหรือมากกว่านั้น และมีเกาะภาษา (linguistic islands) แยกจากแหล่งใหญ่ของภาษาซึ่งทำให้การกำหนดเขตแดนยากยิ่งขึ้น ในทำนองเดียวกัน คำภาษาถิ่นมักจะเหลื่อมล้ำกันทำให้ลากเส้นเขตแดนได้ยาก ภูมิภาควัฒนธรรมภาษาที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือภูมิภาคที่แสดงตระกูลภาษา (ภาพที่ 3.1)

ตระกูลภาษา

บนโลกเรามีภาษาและภาษาถิ่นนับพัน แต่ละภาษาก็ใช้กันอยู่ในขอบเขตเฉพาะ เราอาจจะจัดระเบียบได้โดยรวมภาษาเข้าเป็นตระกูลต่าง ๆ ซึ่งภาษาในแต่ละตระกูลเกี่ยวข้องกับโดยมาจากต้นตระกูลเดียวกัน ได้แก่

1. ภาษาอินโด-ยูโรเปียน เป็นตระกูลภาษาที่ใหญ่ที่สุดและกระจายกว้างขวางที่สุด เป็นภาษาที่เด่นในยุโรป รัสเซีย อเมริกาเหนือและใต้ ออสเตรเลีย และบางส่วนของเอเชียตะวันตกเฉียงใต้ และอินเดีย ภาษาตระกูลนี้ยังอาจแบ่งย่อยไปอีก เช่น ภาษาโรมานซ์ สลาวิก เยอรมานิก อินดิก เคลติก และไอรานิก และแยกออกเป็นอีกหลายภาษา เช่น ภาษาอังกฤษจัดอยู่ในกลุ่มเยอรมานิกและมีผู้ใช้มากที่สุด (ตารางที่ 3.1)

ภาพที่ 3.1 ภูมิภาควัฒนธรรมภาษา แสดงเฉพาะตระกูลภาษาที่สำคัญ ๆ ของโลก

ตารางที่ 3.1 ภาษาอินโด-ยูโรเปียนที่สำคัญ เรียงอันดับตามจำนวนผู้ใช้ (ค.ศ. 1993)

ภาษา	กลุ่มย่อย	จำนวนผู้ใช้ * (ล้านคน)	บริเวณที่ใช้กันมาก
อังกฤษ	เยอรมานิก	431	แองโกลอเมริกา หมู่เกาะบริติช ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ แอฟริกาใต้ ดินแดนที่เคยเป็นอาณานิคมของ อังกฤษในเอเชียและแอฟริกาเขต ร้อน
ฮินดี	อินดิก	325	อินเดีย
สเปน	โรแมนซ์	320	ละตินอเมริกา สเปน อดีตอาณานิคมของสเปน
รัสเซีย	สลาวิก	289	รัสเซีย อดีตสาธารณรัฐต่างๆ ของ สหภาพโซเวียต
เบงกอลี	อินดิก	178	บังกลาเทศ เบงกอลตะวันตก (อินเดีย)
โปรตุเกส	โรแมนซ์	169	โปรตุเกส บราซิล อดีตอาณานิคม ของโปรตุเกส
เยอรมัน	เยอรมานิก	118	เยอรมนี ออสเตรีย สวิตเซอร์แลนด์
ฝรั่งเศส	โรแมนซ์	117	ฝรั่งเศส เมลเยียม สวิตเซอร์แลนด์ ควิเบก (แคนาดา)

* จากตารางที่ 4.1 ใน Nelson et al. 1995 : 126.

ถ้าเปรียบเทียบคำศัพท์ต่างๆ ของภาษาในตระกูลอินโด - ยูโรเปียน จะสามารถเห็น
ความเกี่ยวข้องกันของภาษาเหล่านี้ (ตารางที่ 3.2)

ตารางที่ 3.2 ความคล้ายคลึงของภาษาในตระกูลอินโด-ยูโรเปียน

อังกฤษ	ฝรั่งเศส	เยอรมัน	สเปน	ละติน	กรีก	สันสกฤต
mother	mère	mater	madre	mater	mater	matar
three	trois	trei	tree	tres	treis	traya
mouse	souris	maus	mton	mu8	mu5	mu5

ที่มา : ตารางที่ 4-2 ใน Shelley and Clarke 1994 : 107.

จากการใช้คำต่าง ๆ ในภาษานี้ เป็นหลักฐานทำให้นักภาษาศาสตร์และนักภาษาศาสตร์สันนิษฐานว่า ผู้เริ่มใช้ภาษาอินโด-ยูโรเปียนดั้งเดิมอาจจะอาศัยอยู่ตอนในของยูเรเชียหรือยุโรปตะวันออกเมื่อประมาณ 5,000 ปีมาแล้ว ผู้พูดภาษานี้กระจายไปทางตะวันตกและทางใต้ และเมื่อขาดการติดต่อกันจึงเกิดกลุ่มภาษาต่าง ๆ ขึ้น การกระจายของภาษาอินโด-ยูโรเปียนอย่างกว้างขวางในปัจจุบัน เกิดจากการสร้างจักรวรรดิทางการเมืองและการย้ายถิ่นที่ตามมา ภาษาโรมันซึ่งมาจากภาษาละตินกระจายไปอย่างกว้างขวางก็เพราะจักรวรรดิโรมัน สเปนและโปรตุเกส ภาษาอังกฤษกระจายไปพร้อมการสร้างจักรวรรดิบริติช อย่างไรก็ตามมีภาษาอินโด-ยูโรเปียนบางภาษาที่เสื่อมลง เช่น ภาษาเคลติก ผู้พูดในปัจจุบันอาศัยอยู่ตามภูเขาทางตะวันตกของหมู่เกาะบริติชและฝรั่งเศส

2. ภาษาเซมิโต-แฮมิติก เป็นภาษาที่เกิดขึ้นก่อนมีการบันทึก ชาวบาบิโลเนีย ชาวอัสซีเรีย และชาวฟินิเชียโบราณ เป็นพวกเซมิติก ภาษาเซมิติกเกี่ยวข้องกับศาสนาพระเจ้าองค์เดียว (คือ ศาสนายิว คริสต์ และอิสลาม) ภาษาในตระกูลเซมิติกครอบคลุมพื้นที่จากคาบสมุทรอาหรับ ลุ่มแม่น้ำไทกริส-ยูเฟรติสในอิรัก ไปทางตะวันตกผ่านซีเรีย แอฟริกาเหนือไปถึงมหาสมุทรแอตแลนติก แม้ว่าภูมิภาคดังกล่าวจะมีขนาดใหญ่ก็ตาม ผู้พูดภาษาเซมิติกมีจำนวนน้อยกว่าภาษาสำคัญอื่น ๆ เพราะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นทะเลทรายมีคนอาศัยอยู่เบาบาง ภาษาเซมิติกแบ่งย่อยออกเป็นสามภาษา ได้แก่

2.1 ภาษาอารบิก (Arabic) เป็นภาษาเซมิติกที่กระจายกว้างขวางที่สุดทางเหนือของแอฟริกาและกลุ่มประเทศอาหรับ และมีจำนวนผู้ใช้มากที่สุด (187 ล้านคน) แม้ว่าจะมีภาษาถิ่นหลายภาษาแต่ก็มีภาษาเขียนมาตรฐาน

2.2 ภาษาฮีบรู (Hebrew) เป็นภาษาตายใช้เฉพาะในพิธีศาสนาของชาวยิวที่กระจายอยู่ทั่วโลก เมื่อตั้งรัฐอิสราเอลใน ค.ศ.1947 และมีความจำเป็นต้องใช้ภาษาเพื่อแสดง

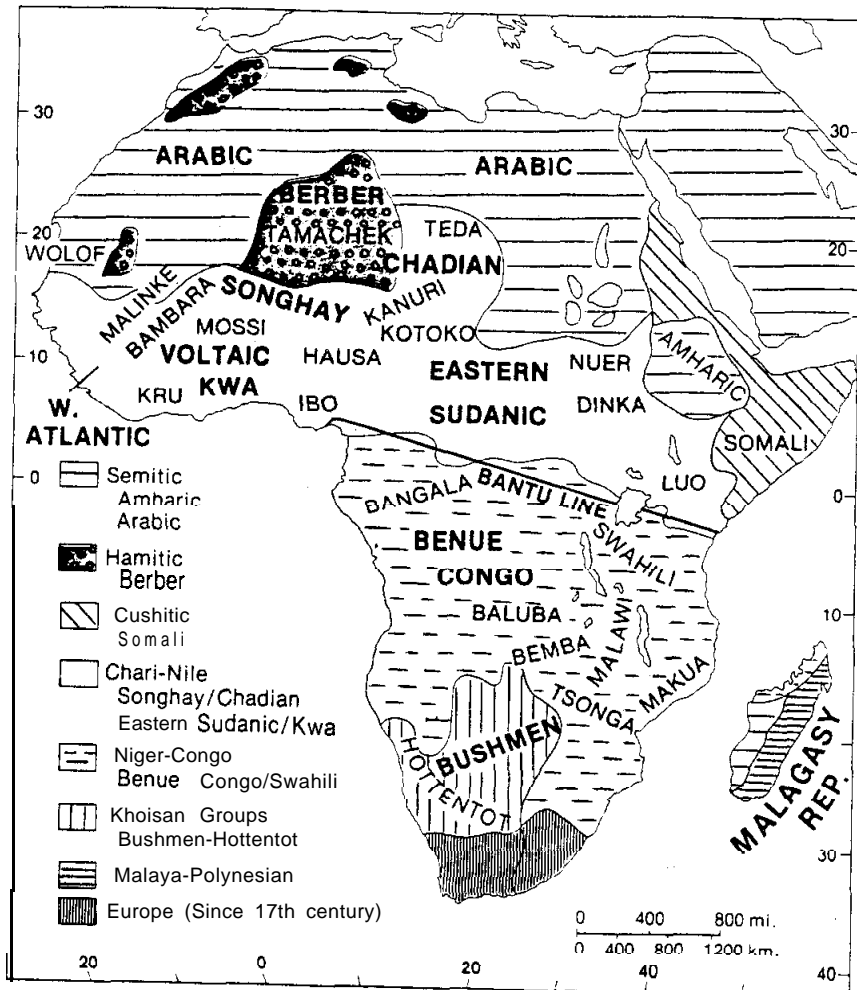
ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชาวยิวอพยพซึ่งพูดภาษาของประเทศต่าง ๆ จึงเกิดการฟื้นฟูภาษาฮีบรูขึ้น และใช้เป็นภาษาราชการ

2.3 ภาษาแอมฮาริก (Amharic) เกิดจากผู้ย้ายถิ่นจากทางตะวันตกเฉียงใต้ของอาหรับซึ่งนำภาษาเซติกไปสู่เอธิโอเปียเมื่อประมาณ 3,000 ปีมาแล้ว และได้ยึดติดเดียวในเขตภูเขาทางตะวันออกของแอฟริกาจนกลายมาเป็นภาษานี้

สำหรับภาษาเซติก มีผู้ใช้เป็นจำนวนน้อย อยู่ทางเหนือและตะวันออกของแอฟริการ่วมกับพวกเซไมท์ คนเหล่านี้มีกำเนิดในเอเชีย เช่นพวก Berbers ในโมร็อกโกและแอลจีเรีย พวก Tuaregs แถบสะฮารา และพวก Cushites ในแอฟริกาตะวันออก ในอดีตขอบเขตของภาษาเซติกเคยกว้างขวางกว่าปัจจุบันมาก ครั้งหนึ่งเคยครอบคลุมดินแดนอียีปต์โบราณ แต่ค่อย ๆ เล็กลงและกระจัดกระจายไปเพราะการขยายตัวของภาษาอารบิกเมื่อกว่า 1,000 ปีมาแล้ว

3. ภาษาของแอฟริกาตอนใต้ของสะฮารา ถัดลงมาทางใต้ของภูมิภาคภาษาที่สองจะพบเขตที่มีภาษาต่าง ๆ และเป็นเขตที่มีความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม ประชากรที่อาศัยอยู่ก็เป็นกลุ่มวัฒนธรรมเล็ก ๆ แยกกันอยู่ในดินแดนของตน ถัดเขตนี้ออกไปแหล่งภาษาบ้านตุซึ่งจะแยกออกเป็นอย่างน้อย 83 ภาษา ภาษาหนึ่งพูดโดยชนเผ่าหนึ่ง (ภาพที่ 3.2) ที่สำคัญได้แก่ภาษาสวาฮิลีในแอฟริกาตะวันออก ภาษาซูลูในแอฟริกาใต้ ภาษาคองโกทางตะวันตกของแอฟริกาศูนย์สูตร กลุ่มภาษาบันตูเริ่มขึ้นในแถบแอฟริกาเซทร้อน แล้วจึงแพร่กระจายไปทางตะวันออกและทางใต้ กลุ่มภาษาอื่นที่ถอยร่นไปคือพวกฮอทเท็นท็อต และบุงเมน ซึ่งพูดภาษาที่คล้ายคลึงกันแต่มีเสียงบางเสียงที่ต่างกัน พวกนี้ยังคงมีชีวิตอยู่บ้างและอาศัยอยู่ในทะเลทรายคาลาฮารีทางตะวันตกเฉียงใต้ของแอฟริกา

4. ภาษาตะวันออก ภาษาตระกูลจีน-ทิเบต เป็นภาษาใหญ่ในซีกโลกตะวันออกที่เด่นคือ ภาษาจีน ซึ่งมีคนใช้เป็นจำนวนมากภาษาหนึ่งของโลก ผู้ที่พูดภาษาจีน-ทิเบตมีมากกว่าผู้พูดภาษาอังกฤษราว 600 ล้านคน ภาษานี้แผ่ขยายไปทั่วส่วนใหญ่ของจีน และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ภาษาจีนมีภาษาถิ่นมากมาย ภาษาจีนกลางซึ่งเดิมพูดกันทางตะวันออกเฉียงเหนือของจีนกลายเป็นภาษาราชการของประเทศมีผู้ใช้ราว 825 ล้านคน ภาษาจีนกวางตุ้งซึ่งพูดกันอยู่ทางใต้ของจีนมีผู้พูด 61 ล้านคน ภาษาจีน-ทิเบตอื่น ๆ ได้แก่ ภาษาไทย พม่า และทิเบต ซึ่งอยู่รอบ ๆ ทางตอนใต้และตะวันตกของภาษาจีน

ภาพที่ 3.2 ภาษาต่าง ๆ ในทวีปแอฟริกา

ที่มา : Jackson 1985 : 220.

ภาษาญี่ปุ่นและเกาหลี เป็นภาษาตะวันออกซึ่งใช้แถบคาบสมุทรและเกาะใน
ละติจูดกลางซึ่งเป็นประเทศเกาหลี และญี่ปุ่น ทางตะวันออกของเอเชีย เฉพาะภาษาญี่ปุ่นมีคน
ใช้ 124 ล้านคน การนำเอาตัวเขียนจีนมาใช้ในภาษาเกาหลีและญี่ปุ่นทำให้นักวิจัยชาวตะวันตก
คิดว่าภาษาญี่ปุ่นและเกาหลี มีความสัมพันธ์อยู่กับภาษาจีน ซึ่งความจริงเป็นภาษาต่าง
ตระกูลกัน

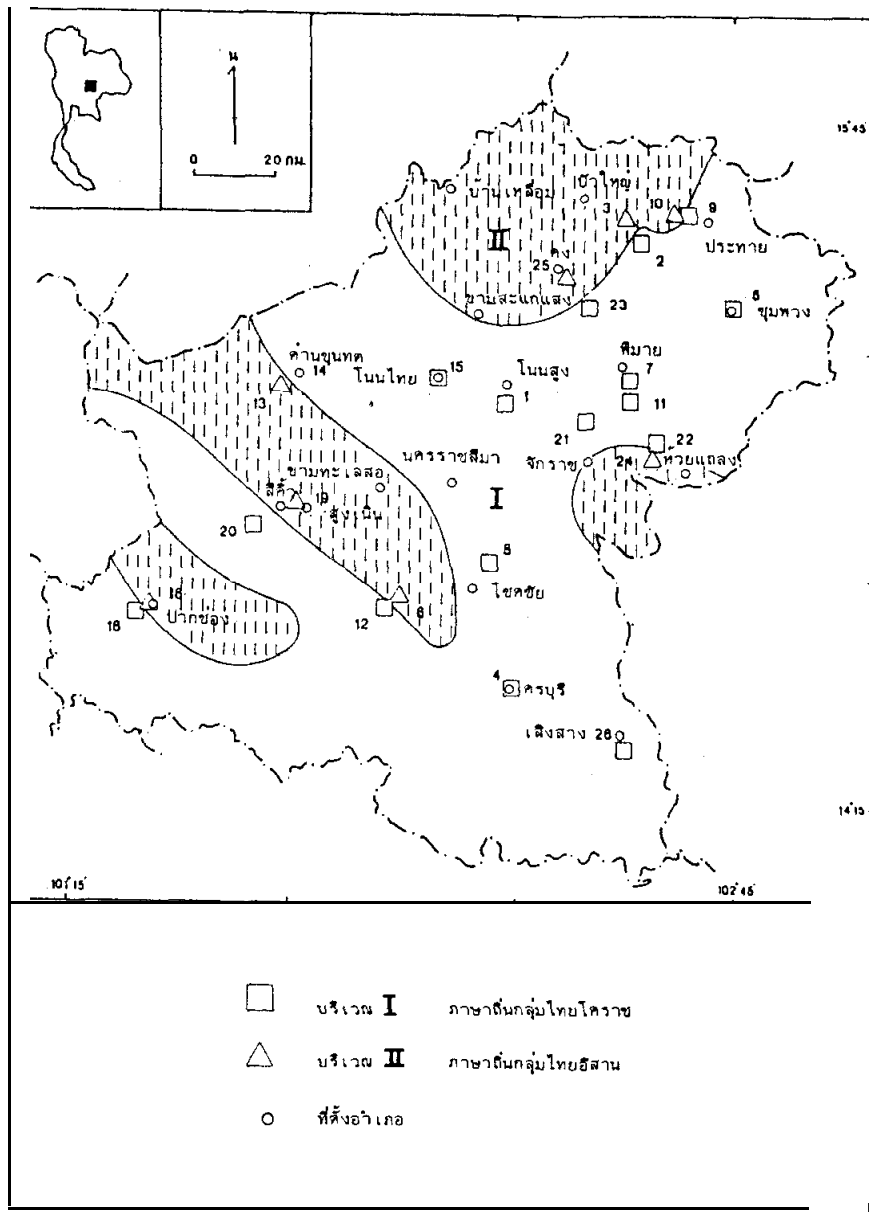
5. ภาษามาลาโย-โพลินีเซียน ภาษานี้บางครั้งเรียกว่า ออสโตรนีเซียน
(Austronesian) มีลักษณะการกระจายของภาษาซึ่งน่าสนใจมาก ผู้พูดภาษานี้อาศัยอยู่ตามหมู่
เกาะในเขตร้อน จากเกาะมาดากัสการ์ผ่านมายังอินโดนีเซีย มาเลเซีย หมู่เกาะในมหาสมุทร
แปซิฟิก หมู่เกาะฮาวายจนถึงเกาะอีสเตอร์ นับเป็นระยะทางกว่าครึ่งของระยะทางรอบโลก
การกระจายอย่างกว้างขวางเช่นนี้ทั้งที่มีน้ำขวางกั้นอยู่ แสดงถึงความสามารถในการเดิน
เรือของชาวมาลาโย-โพลินีเซียนซึ่งได้กระจายภาษาของตนไปในขณะที่เดินทางจากเกาะหนึ่งไป
ยังอีกเกาะหนึ่งโดยเรือลำเล็ก ๆ ในตระกูลนี้ภาษามาลายู - อินโดนีเซียนมีผู้ใช้ถึง 135 ล้านคน

6. ตระกูลภาษาอื่นๆ ได้แก่ ภาษายูราล-อัลเทอิก และภาษาดราวิเดียน
กลุ่มภาษายูราล-อัลเทอิกใช้กันอยู่ทางตอนเหนือและใต้ของภาษาอินโด-ยูโรเปียน ผู้พูดอาศัย
อยู่ในเขตทะเลทราย เขตทรุนดราและไทกาของยูเรเชีย การตั้งถิ่นฐานไกลออกไปถึงตุรกี ฮังการี
และฟินแลนด์ สังเกตได้ว่าภูมิภาคที่คนใช้ภาษานี้อยู่เป็นที่ซึ่งมีสิ่งแวดล้อมทางกายภาพไม่ดี มี
คนอยู่เบาบาง ส่วนภาษาดราวิเดียนใช้ในหมู่ชนผิวดำทางใต้ของอินเดีย

ภาษาถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา

โครงการวิจัยนำร่องภูมิศาสตร์คำศัพท์ในจังหวัดนครราชสีมาได้ศึกษาศัพท์
และแสดงการกระจายศัพท์โดยใช้แผนที่ มีการกำหนดเส้นแบ่งเขตศัพท์และแนวแบ่งเขตภาษา
(วิจิตรน ภาณุพงศ์ 2529 : ง) ผลการศึกษาได้กำหนดแนวแบ่งเขตภาษาซึ่งแยกภาษาถิ่นที่พูด
ในจังหวัดนี้ออกเป็น 2 กลุ่ม คือภาษาถิ่นกลุ่มไทยโคราชและภาษาถิ่นกลุ่มไทยอีสาน กลุ่มแรก
พูดในบริเวณพื้นที่ประมาณ 3 ใน 4 ของพื้นที่จังหวัด กลุ่มที่สองพูดในบริเวณย่อย ๆ ซึ่ง
กระจายกันอยู่ 4 แห่งทางทิศเหนือ ตะวันออก และตะวันตกเฉียงใต้ (ภาพที่ 3.3) ศัพท์ที่พบใน
ภาษาไทยโคราชส่วนใหญ่เป็นศัพท์ภาคกลาง ส่วนศัพท์ที่พบในภาษาไทยอีสานส่วนใหญ่เป็น
ศัพท์ภาคอีสาน

ภาพที่ 3.3 แนวแบ่งเขตภาษาถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา
ที่มา : วิจิตรตัน ภาณุพงศ์ 2529 : แผนที่ 02.

ภาษาถิ่นอังกฤษในสหรัฐอเมริกา

คนส่วนใหญ่ในสหรัฐอเมริกาพูดภาษาอังกฤษ แต่ภาษาอังกฤษอเมริกันไม่ได้เป็นแบบเดียวกันทั้งประเทศ อย่างน้อยที่สุดก็มีภาษาถิ่นใหญ่ ๆ 3 ภาษาตามภูมิภาควัฒนธรรมทางตะวันออกของสหรัฐอเมริกา คือ ภาษาถิ่นนิวอิงแลนด์ ภาษาถิ่นแอตแลนติกกลาง และภาษาถิ่นภาคใต้ เมื่อภูมิภาควัฒนธรรมทั้งสามขยายไปทางตะวันตก ภาษาถิ่นเหล่านี้ก็กระจายไปด้วยและแตกแยกออก แต่ยังคงลักษณะพื้นฐานไว้แม้ว่าจะมีการผสมปะปนกันบ้าง (ภาพที่ 3.4) ภาษาถิ่นทั้งสามแตกต่างกันด้านคำศัพท์และการออกเสียง (ตารางที่ 3.3) แต่ปัจจุบันคำศัพท์ท้องถิ่นหลายคำไม่นิยมใช้กันแล้ว และภาษาอังกฤษอเมริกันมีแนวโน้มที่จะเป็นมาตรฐานเดียวกันคือเป็นแบบแอตแลนติกกลาง อย่างไรก็ตาม ยังมีการตั้งคำใหม่ ๆ ซึ่งแสดงถึงความแตกต่างระหว่างภูมิภาค เช่น freeway, turnpike, parkway, expressway, และ interstate ซึ่งหมายถึงทางหลวง คำว่า parkway และ turnpike ใช้อยู่แถบตะวันออกเฉียงเหนือและมิดเวสต์ ส่วน freeway ใช้ในมลรัฐแคลิฟอร์เนีย

ชาวอเมริกันผิวดำร้อยละ 80 พูดภาษาอังกฤษที่เป็นลักษณะเฉพาะ นักภาษาศาสตร์เห็นว่าภาษาของคนผิวดำเป็นภาษาอังกฤษที่ไม่ใครได้มาตรฐานนั่นเอง อันที่จริงภาษาอังกฤษของคนผิวดำนั้นเป็นภาษาผสมระหว่างภาษาถิ่นภาคใต้กับภาษาแอฟริกัน ซึ่งมาจากพวกทาสในไร่ขนาดใหญ่ทางใต้ ตัวอย่าง ภาษาอังกฤษของคนผิวดำ เช่น

ใช้คำสรรพนามไม่ชัด Me help you?

ไม่ใช่คำสรรพนามแยกเพศ He a nice little girl.

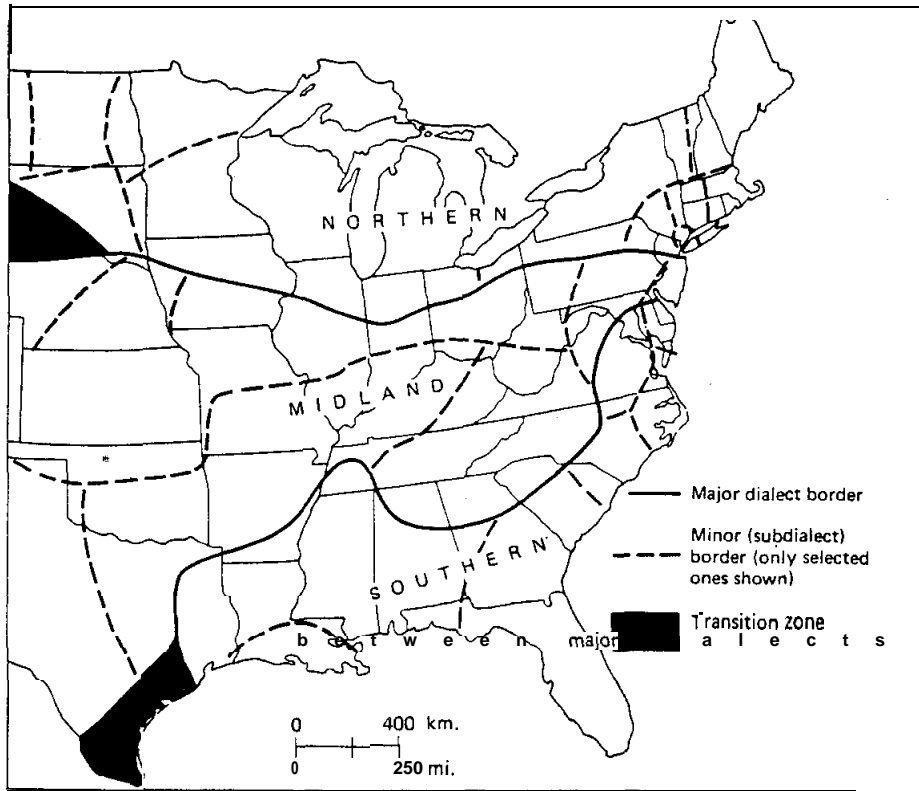
ใช้คำสรรพนามซ้ำ Ray sister she got a new doll baby.

ใช้คำกริยาผิด I been wash the car.

ในระบบโรงเรียนของสหรัฐอเมริกา รูปแบบภาษาถิ่นเช่นนี้ถือว่าไม่ถูกต้อง แสดงถึงการขาดความรู้ในภาษา และความยากจนของคนผิวดำ มากกว่าที่จะคิดว่าเป็นส่วนหนึ่งของไวยากรณ์ที่ถูกต้องของกลุ่มภาษาอีกกลุ่มหนึ่ง

การแพร่กระจายของภาษา

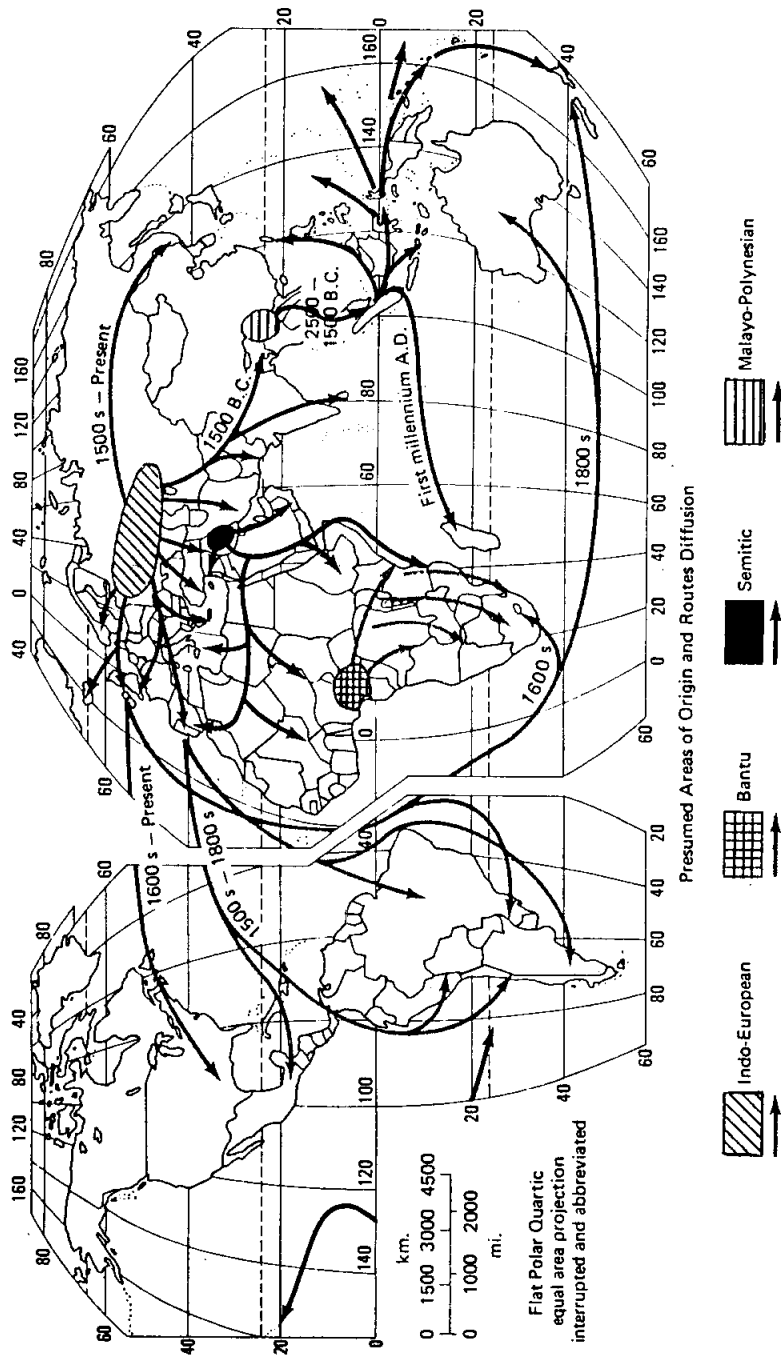
รูปแบบการแพร่กระจายของภาษาที่มีอยู่ทั่วไปจัดอยู่ในแบบย้ายที่ใหม่ (ภาพที่ 3.5) เช่น ภาษาอินโด-ยูโรเปียน ภาษาเซมิติก และภาษามาลาโย-โพลินีเซียน ที่แผ่กระจายไป

ภาพที่ 3.4 ภูมิภาควัฒนธรรมทางตะวันออกของสหรัฐอเมริกา
ที่ใช้ภาษาถิ่นอังกฤษเป็นหลักในการแบ่ง

ตารางที่ 3.3 ตัวอย่างภาษาถิ่นในภาษาอังกฤษอเมริกัน

ความหมาย	ทางเหนือ	ตอนกลาง	ทางใต้
1. อาหารระหว่างมือ	bite	piece	snack
2. แมลงปอ	darning needle	snake feeder, snake doctor	mosquito hawk, skeeter hawk
3. กำแพงที่สร้างด้วยหิน	stone wall	stone fence	rock fence
4. ถั่วแขก	string beans	green beans	snap beans
5. ไส้เดือน	angleworm	fish worm, redworm	earthworm

ภาพที่ 3.5 การแพร่กระจายของตระกูลภาษาที่สำคัญ ๆ ของโลก

กว้างขวางเนื่องจากการย้ายถิ่นของผู้ใช้ อย่างไรก็ตาม การแพร่กระจายของภาษาจะต้องเป็นแบบขยายออกไปด้วย เช่น มีผู้บุกเบิกธุรกิจนำภาษาอารบิกมายังแอฟริกาตอนเหนือ เป็นแบบย้ายที่ใหม่ และต่อมาภาษาของผู้ธุรกิจนั้นจะได้รับความนิยมมากขึ้นจากการแพร่กระจายแบบขยายออกไป ส่วนมากภาษาของผู้ธุรกิจจะแพร่กระจายแบบมีลำดับชั้น คือจากผู้มีอิทธิพลมาสู่ชาวบ้าน ผู้ธุรกิจนอร์มันนำภาษาฝรั่งเศสเข้าไปในอังกฤษใน ค.ศ. 1066 และกลายเป็นภาษาของชนชั้นปกครอง แต่ในเวลาต่อมาภาษาฝรั่งเศสของพวกนอร์มันผสมเข้ากับภาษาแองโกลแซกซันของผู้ที่ถูกปกครองกลายเป็นภาษาอังกฤษขึ้นมา คำในภาษาอังกฤษจำนวนมากจึงเกิดมาจากภาษาฝรั่งเศส บางครั้งเมื่อผู้ธุรกิจหรือผู้ย้ายถิ่นหมดอำนาจเหนือคนพื้นเมืองภาษานั้น ๆ จะเสื่อมลง เช่น ภาษาสวีเดนถูกทหารสวีเดนนำเข้าไปแพร่กระจายตามชายฝั่งฟินแลนด์สมัยที่การเมืองรุ่งเรืองนานมาแล้ว แต่ปัจจุบันภาษาฟินแลนด์เข้ามาแทนที่เนื่องจากมีการแพร่กระจายแบบติดต่อ

อุปสรรคต่อการแพร่กระจายของภาษาก็มีอยู่บ้าง เช่น กลุ่มศาสนาหรือการเมืองหรือผู้นำที่มีอำนาจมักจะห้ามพูดคำหยาบ คำสบถ คนที่ใช้คำเหล่านี้อาจถูกลงโทษ หนังสือที่มีสิ่งเหล่านี้จะถูกกันออกจากห้องสมุด ภาพยนตร์ที่มีคำหยาบคายมักถูกห้ามฉายให้เด็ก ๆ ดู ในมลรัฐทางตะวันตกเฉียงใต้ของสหรัฐอเมริกา เด็กเชื้อสายเม็กซิกันที่เกิดในสหรัฐอเมริกาจะถูกครูลงโทษเมื่อพูดภาษาสเปนในสนามเด็กเล่น แต่อุปสรรคเหล่านี้เป็นอุปสรรคแบบซึมผ่านมากกว่าแบบดูดซับ

นิเวศวิทยาภาษา

ในหัวข้อนี้เราจะพิจารณาอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่มีต่อภาษา โดยเฉพาะต่อคำศัพท์และการกระจายของภาษา ตามคติความอาจจะเป็น

สิ่งแวดล้อมและคำศัพท์

ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และพื้นที่มีบทบาทต่อการเกิดความแตกต่างทางภาษามาก สิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะที่อยู่รอบกลุ่มวัฒนธรรมต่าง ๆ มีความสำคัญต่อคำศัพท์ เช่น พวกที่พูดภาษาเอสกีโม มีศัพท์หลายคำสำหรับคำว่า แมวน้ำ ขึ้นอยู่ที่ว่าแมวน้ำนั้นมีอายุมากหรือน้อย อยู่บนบกหรือในน้ำ คำศัพท์เหล่านี้แสดงถึงความสำคัญของแมวน้ำต่อชีวิตของชาวเอสกีโม นอกจากนี้ชาวเอสกีโมยังมีคำอีกหลายคำซึ่งหมายถึงหิมะ

ในเขตชนบททางใต้ของสหรัฐอเมริกา จากมลรัฐเวอร์จิเนียไปถึงเท็กซัส มีคำหลายคำที่ใช้หมายถึงธารน้ำ เช่น river, creek, branch, fork, prong, run, bayou, slough แสดงว่าพื้นที่นี้เป็นบริเวณที่มีน้ำดี มีระบบแม่น้ำอยู่หนาแน่น ส่วนคนที่อาศัยอยู่ในเมืองมีศัพท์หลายคำที่หมายถึงถนน เช่น boulevard, avenue, street, alley, circle และ way

สิ่งแวดล้อมและกลุ่มภาษา

อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติต่อภาษาที่เห็นชัดอย่างหนึ่ง คือ ช่วยปกป้องและแยกกลุ่มภาษาหนึ่ง ๆ บริเวณที่เป็นเขตหนาว ภูเขา แห่งแล้ง ป่าทึบ เกาะ หรือบึงใหญ่เป็นที่อาศัยหลบภัยของชนกลุ่มน้อย เพราะลักษณะดังกล่าวมานั้นไม่เป็นที่สนใจของผู้รุกราน เช่น เทือกเขาคอเคซัสและเทือกเขาอื่นใกล้เคียง ในเขตชายแดนระหว่าง รัสเซีย จอร์เจีย อาร์เมเนีย อาเซอร์ไบจาน อิหร่าน และตุรกี มีประชากรหลายกลุ่มอาศัยอยู่ เป็นคล้ายพิพธิภักดิ์ของกลุ่มภาษาที่กำลังเสื่อมลง ในทำนองเดียวกันเทือกเขาแอลป์ นิมาลีส และที่สูงเม็กซิโกก็เป็นแหล่งรวมของกลุ่มภาษา กลุ่มอเมริกันอินเดียนที่พูดภาษา Quecha อาศัยอยู่ในแหล่งหลบภัยบนเทือกเขาแอนดีสในอเมริกาใต้ เขตทุนดราหนาวเย็นไกลไปทางเหนือช่วยปกป้องคนที่พูดภาษายูราล-อัลเตอิก และเอสกีโม เขตทะเลทรายแห้งแล้งช่วยปกป้องผู้พูดภาษาฮอพเพนท้อตและบุรเมนจากพวกบันตู ในฟิลิปปินส์ ป่าฝนเมืองร้อนที่หนาทึบช่วยให้ชนกลุ่มเล็ก ๆ Tasaday (พูดภาษามาลาโย-โปลินีเซียน) แอบซ่อนตัวจากโลกภายนอกได้จนถึงทศวรรษ 1970 แม้แต่ในสหรัฐอเมริกาก็มีแหล่งหลบภัยของกลุ่มภาษา เช่น พวก Cajuns ซึ่งอาศัยอยู่ตามบึงชื้นแฉะของมลรัฐลุยเซียนาพูดภาษาฝรั่งเศสรูปแบบหนึ่งทั้งที่มีการรับอิทธิพลของภาษาอังกฤษอเมริกันเข้ามามากในระยะหลัง การที่แยกอยู่โดดเดี่ยวทำให้รักษาเอกลักษณ์ทางภาษาซึ่งมีมาตั้งแต่สมัยเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศสไว้ได้ ปัจจุบันนี้การแยกอยู่โดดเดี่ยวโดยอาศัยสิ่งแวดล้อมช่วยไม่มีความสำคัญทางภาษาอย่างที่เคยเป็นแล้ว

สิ่งแวดล้อมและการย้ายถิ่น

คนที่อพยพย้ายถิ่นมักถูกดึงดูเข้าไปในที่ใหม่ซึ่งมีสภาพแวดล้อมเหมือนถิ่นเดิม เช่น ผู้พูดภาษาอังกฤษ ย้ายถิ่นไปยังอเมริกา นิวซีแลนด์ และออสเตรเลีย ซึ่งเป็นเขตอบอุ่นเหมือนกัน ผู้พูดภาษาเซมิติกไม่มีใครกระจ่ายไปนอกเขตภูมิอากาศแห้งแล้งและกึ่งแห้งแล้ง หรือบรรพบุรุษของพวกฮังกาเรียน ซึ่งพูดภาษายูราล-อัลเตอิก ได้ทิ้งทุ่งหญ้าตอนในของยูเรเชียในศตวรรษที่ 10 มาอยู่ในทุ่งหญ้าแพรรีของยุโรป หรือกลุ่มชนหมู่น้อยจากทุ่งสเตปป์ของรัสเซีย

และยูเครน มาอยู่ในทุ่งหญ้าแพรรีของแคนาดาและสหรัฐอเมริกา ชาวไอซ์แลนด์มาอยู่ในเกาะ
วอลซิงตันในทะเลสาบมิชิแกน หรือชาวเดนมาร์กมาอยู่ในมลรัฐวิสคอนซินซึ่งสิ่งแวดล้อมเหมาะ
แก่การทำฟาร์มโคนมเช่นเดียวกับในยุโรป

อุปสรรคหรือเส้นทางธรรมชาติอาจเป็นเครื่องนำทางผู้ย้ายถิ่นได้ เช่น การแพร่
กระจายของผู้พูดภาษามาลาโย-โพลินีเซียนไปถึงหมู่เกาะฮาวายและเกาะมาดากัสการ์ ก็เนื่อง
จากอิทธิพลของลมประจำปี และกระแสน้ำในมหาสมุทรอินเดียและแปซิฟิก หรือพวกอินโด-
ยูโรเปียนที่ย้ายเข้ามาสู่อินเดียทางช่องเขาด้านตะวันตกเฉียงเหนือ เมื่อพบกับเทือกเขาหิมาลัย
และที่ราบสูงเดคคาน จึงหันทิศทางมาสู่ที่ราบลุ่มแม่น้ำคงคาอันอุดมสมบูรณ์ อุปสรรคทาง
กายภาพเหล่านี้สามารถขัดขวางการย้ายถิ่นจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง และยังเป็นเขตแดนทาง
ภาษาด้วย เช่น บางส่วนของเทือกเขาแอลป์ คนพูดภาษาเยอรมันกับคนพูดภาษาอิตาเลียอยู่
คนละด้านของเทือกเขา หรือ ภูเขาที่อยู่รอบ ๆ ลุ่มแม่น้ำไทกริส-ยูเฟรติสในตะวันออกกลาง
เป็นสิ่งกั้นแบ่งภาษาเซมิติกกับภาษาอินโด-ยูโรเปียน อุปสรรคแบบนี้มีแนวโน้มค่อนข้างถาวร
นานนับพันปี ต่างกับเขตแดนภาษาซึ่งผ่านบริเวณที่ราบหรือเส้นทางคมนาคมใหญ่ ๆ มักจะไม่
มีความมั่นคง

บูรณาการทางวัฒนธรรมภาษา

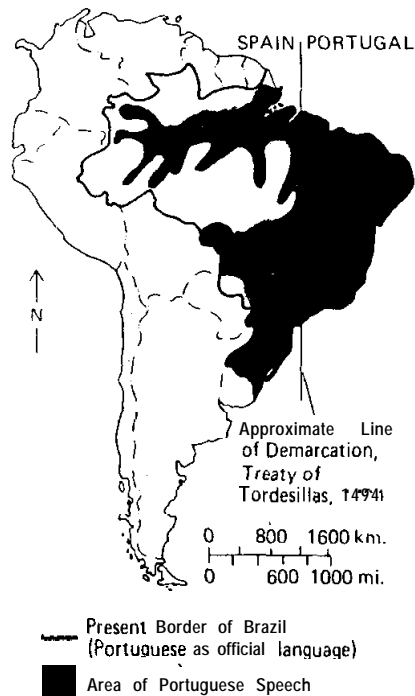
ภาษามีส่วนเกี่ยวข้องกับลักษณะการวัฒนธรรมอื่น ๆ ทุกอย่างทั้งด้านการ
เมือง เศรษฐกิจและศาสนา การศึกษาในแนวโน้มจะช่วยให้เราเห็นความสัมพันธ์ระหว่างภาษา
และปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมอื่น ๆ ได้

การสร้างจักรวรรดิและการแผ่ขยายภาษา

การแผ่อาณาของชาวยุโรป และชนชาติอื่น ๆ ออกไปทั่วโลกในระยะ 400 ปีที่
ผ่านมา มีผลกระทบต่อรูปแบบภาษาของคนนับล้าน ๆ คน สหราชอาณาจักร ฝรั่งเศส เนเธอร์แลนด์
เบลเยียม โปรตุเกส สเปน สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น ล้วนมีดินแดนอาณานิคมโพ้นทะเล
กันทั้งนั้น การสร้างจักรวรรดิแบบนี้ ผู้สร้างได้นำเอาภาษาอินโด-ยูโรเปียนไปวางซ้อนลงบน
ภาษาของเขตร้อนและเขตกึ่งเมืองร้อน บริเวณที่ได้รับความกระทบกระเทือนมากที่สุด คือ
เอเชีย แอฟริกา และหมู่เกาะมาลาโย-โพลินีเซียน ในทวีปอเมริกาใต้ก็มีการแผ่ขยายของภาษา
สเปนและโปรตุเกสทั่วทวีป แม้ประเทศจักรวรรดินิยมจะเลิกปกครองแล้วก็ตาม ภาษาที่ถูกนำ

มาก็ยังคงใช้อยู่ เช่น ในแอฟริกา อินเดีย ฟิลิปปินส์และหมู่เกาะในมหาสมุทรแปซิฟิก บางหมู่เกาะยังใช้ภาษาอังกฤษอยู่ ภาษาฝรั่งเศสยังคงใช้อยู่ในอาณานิคมเดิมของฝรั่งเศสและเบลเยียม โดยเฉพาะในแอฟริกาเหนือ ตะวันตก และตอนกลาง เกาะมาดากัสการ์ อินโดจีน และหมู่เกาะโปลินีเซียน ในบางบริเวณภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศส ยังคงเป็นภาษาของผู้นำทางการเมืองที่มีการศึกษาหรือภาษาราชการ ภาษาการค้า และภาษาในการศึกษาชั้นสูง

ในทวีปอเมริกาได้สมัยศตวรรษที่ 15 สเปนและโปรตุเกสมีข้อพิพาทกันซึ่งมีผลต่อภาษาในทวีปนั้นใน ค.ศ.1494 ทั้งสองประเทศลงนามในสนธิสัญญา Tordesillas ซึ่งสเปนจะมีสิทธิเหนือดินแดนทางตะวันตกของเส้นเมริเดียนที่กำหนด ส่วนโปรตุเกสมีสิทธิทางตะวันออก (ภาพที่ 3.6) เส้นเขตแดนนี้ทำให้โปรตุเกสมีดินแดนทางตะวันออกของทวีปเพียงเล็กน้อย ดังนั้นบราซิลจึงเป็นประเทศเดียวในทวีปอเมริกาใต้ที่ใช้ภาษาโปรตุเกส ส่วนประเทศอื่น ๆ ส่วนใหญ่ใช้ภาษาสเปน

ภาพที่ 3.6 การแบ่งแยกทางภาษาและการเมืองในทวีปอเมริกาใต้

ภาษาและการยึดครอง

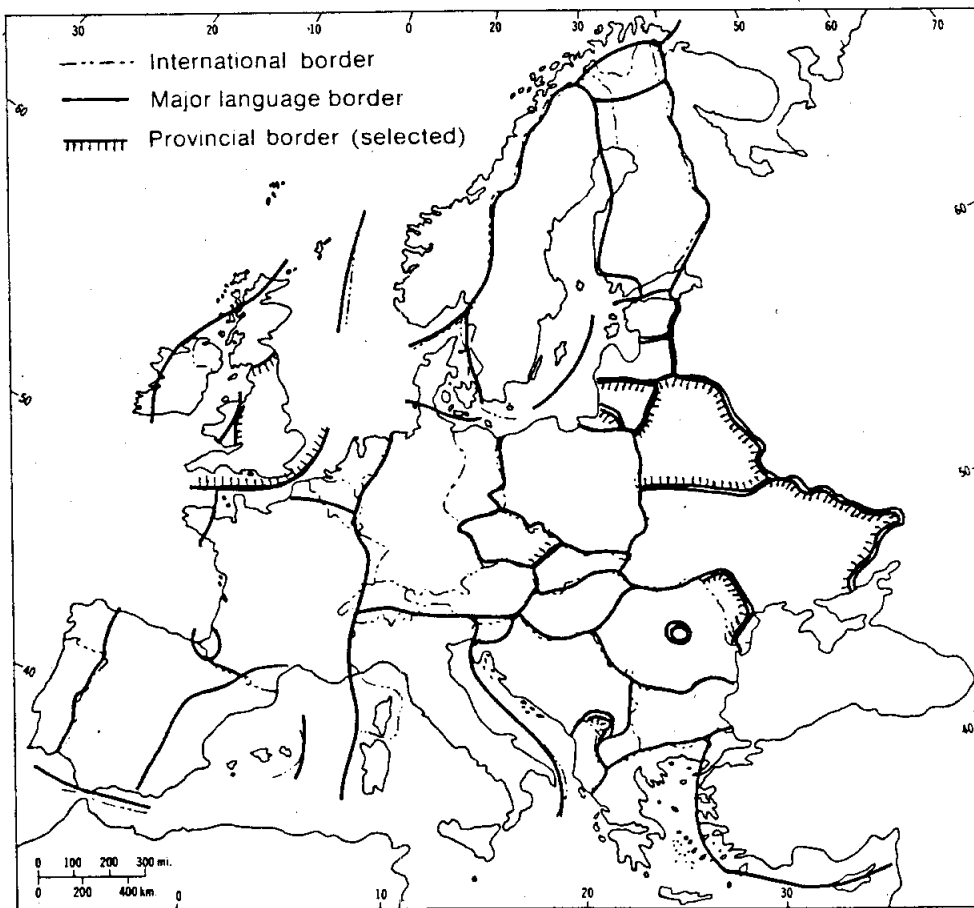
กองทัพที่รุกรานไปยังที่ใดที่หนึ่งมักจะนำเอาภาษาของตนไปด้วย เช่น หลังจาก กองทหารคริสเตียนปราบพวกมัวร์ในคาบสมุทรไอบีเรียได้ ภาษาอารบิกก็หายไปจากทางใต้ ของสเปนและโปรตุเกส หรือทางตะวันตกของสหรัฐอเมริกา การรบระหว่างทหารอเมริกันกับ ชนพื้นเมืองอินเดียนทำให้เกิดภาษาผสมขึ้น บางครั้งการยึดครองทำให้กลุ่มภาษาหนึ่งต้องถอน รากจากถิ่นเดิมไปตั้งถิ่นฐานอยู่ที่อื่น เช่น คนที่พูดภาษาเยอรมันประมาณ 10 ล้านคนถูกขับไล่ออกจากรัฐทางตะวันออกของเยอรมนีระหว่างและหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ทำให้บริเวณนั้น กลายเป็นภาษาโปลิชและรัสเซีย จึงเท่ากับว่าเกิดการเปลี่ยนภาษาเยอรมันเป็นสลาวิกโดย รวดเร็ว

ภาษายังอาจเป็นอาวุธโดยตรงในการยึดครอง กล่าวคือ การวางภาษาอื่น ซ้อนลงบนภาษาเดิมช่วยทำลายความภูมิใจในวัฒนธรรม และเอกลักษณ์ของชาติได้ เช่น การ ห้ามใช้ภาษาพื้นเมืองในระบบการศึกษาของประเทศที่ยึดครองได้ ตัวอย่างได้แก่ ญี่ปุ่น เมื่อยึด ครองคาบสมุทรเกาหลี ค.ศ.1910 และสหรัฐอเมริกาเมื่อเข้ายึดครองฟิลิปปินส์ในปลายทศวรรษ 1890

ในประวัติศาสตร์ภาษาของสหรัฐอเมริกาก็มีการทำลายภาษาพื้นเมืองแล้ว บังคับใช้ภาษาอังกฤษ พวกค้าทาสจะนำทาสผิวดำซึ่งพูดภาษาแอฟริกันต่าง ๆ กันใส่ในเรือลำ เดียวกันมาเป็นการตัดความสามารถในการติดต่อระหว่างทาสนั้น ทำให้มีโอกาสรวบรวมกำลัง ขึ้นต่อสู้ได้น้อย หรือชนพื้นเมืองในสหรัฐอเมริกาก็เช่นกัน ได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมที่เป็น ใหญ่กว่า เด็ก ๆ จะถูกนำไปจากครอบครัว และถูกเลี้ยงอยู่ในโรงเรียนประจำซึ่งอยู่ไกลหลาย ร้อยกิโลเมตรจากบ้าน โรงเรียนเหล่านี้ดำเนินงานโดยสำนักงานกิจการชนพื้นเมืองซึ่งเป็นคน ผิวดำ และเด็กนักเรียนเชื้อสายชนพื้นเมืองถูกห้ามไม่ให้พูดภาษาของตน

ภาษาและความเป็นชาติ

ในยุโรปภาษาและความเป็นชาติกลายเป็นสิ่งที่มีความหมายเหมือนกันหลัง จากทศวรรษ 1800 นั่นคือ เขตแดนทางการเมืองเป็นเส้นเดียวกับเขตแดนของภาษา (ภาพที่ 3.7) ลักษณะเช่นนี้แพร่กระจายไปสู่ส่วนอื่นของโลกด้วย ชาวอาณานิคมหลายชาติเมื่อเป็น อิสระจากการปกครองของจักรวรรดิได้พยายามเป็นอิสระจากการเป็นอาณานิคมด้านภาษาด้วย ประเทศในโลกที่สามบางประเทศซึ่งเกิดใหม่ และทั้งภาษาของผู้ยึดครองเดิมประสบปัญหา

ภาพที่ 3.7 เส้นเขตแดนทางการเมืองและทางภาษาในทวีปยุโรปจะสังเกตเห็นว่า
เส้นเขตแดนทั้งสองประเภทเกือบจะซ้อนกันพอดี

เนื่องจากประเทศเหล่านี้ส่วนใหญ่ต้องการเลือกภาษาพื้นเมืองภาษาหนึ่งเป็นภาษาประจำชาติ แต่ก็ไม่ใคร่เป็นจริงไปได้ด้วยเหตุหลายอย่าง เมื่อชาวยุโรปมาแสวงหาอาณานิคมในเอเชียและแอฟริกา พวกเขากำหนดเส้นเขตแดนขึ้นโดยไม่ได้คำนึงถึงภาษาที่มีอยู่เดิม ทำให้อาณานิคมเหล่านี้ต้องทนอยู่กับเขตแดนที่ถูกกำหนดขึ้นอย่างไม่มีกฎเกณฑ์ และเขตแดนดังกล่าวมักจะล้อมรอบคนที่พูดภาษาพื้นเมืองแตกต่างกันหลายภาษา ชาติที่มีคนพูดหลายภาษานี้ทำความลำบากให้แก่การปกครองเพราะอาจเกิดความวุ่นวายขึ้นถ้ารัฐบาลเลือกเอาภาษาพื้นเมืองเพียงภาษาหนึ่งมาเป็นภาษาราชการ ยิ่งไปกว่านั้นการเลือกใช้ภาษาพื้นเมืองอาจจะทำให้ประเทศกำลังพัฒนาอยู่โดดเดี่ยวห่างจากวิทยาการทันสมัยที่เขียนเป็นภาษาอินโด-ยูโรเปียน ซึ่งถ้าประเทศนั้น ๆ ยังใช้ภาษาเดิมของผู้ยึดครองก็อาจจะศึกษาวิทยาการใหม่ ๆ ได้ง่ายขึ้น

การมีสถานภาพทางกฎหมายของภาษาในพื้นที่หนึ่งอาจมีอิทธิพลต่อความรุ่งเรืองหรือความเสื่อมของภาษาได้ ภาษาจะอยู่รอดได้เมื่อภาษานั้นเป็นภาษาราชการของชาติ เช่น ภาษาฝรั่งเศส (ในประเทศฝรั่งเศส) ภาษาอังกฤษ (ในสหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา และประเทศอื่น ๆ) ภาษาโปรตุเกส (ในบราซิล และโปรตุเกส) ในทางตรงข้ามภาษาของชนกลุ่มน้อยภายในประเทศต่าง ๆ ซึ่งไม่มีสถานภาพที่ถูกต้อง หรือเป็นภาษาที่รัฐบาลต้องการกำจัด มีแนวโน้มจะค่อย ๆ หายไป

การบีบบังคับกลุ่มภาษาของชนกลุ่มน้อยอย่างไม่เป็นทางการเกิดขึ้นในสหรัฐอเมริกา เมื่อ ค.ศ. 1910 ประชากรร้อยละ 25 สามารถพูดภาษาอื่นนอกจากภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาหลัก ทั้งนี้เพราะการย้ายถิ่นเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ จำนวนมากจากเยอรมนี อิตาลี รัสเซีย จีน และประเทศอื่น ๆ เมื่อถึงปี 1970 มีผู้พูดภาษาอังกฤษมากกว่าภาษาเหล่านี้ เหตุหนึ่งเพราะภาษาเหล่านี้ถูกนำมาใช้โดยไม่มีสถานภาพที่ถูกต้อง ปัจจุบันเฉพาะแต่ผู้ย้ายถิ่นที่พูดภาษาสเปนเท่านั้นที่ยังคงรักษาภาษาของตนในสหรัฐอเมริกาไว้ได้นานเพราะมีการกีดกันแบ่งแยกทางสังคม เนื่องจากสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของพวกนี้ค่อนข้างต่ำ

ในอดีตก่อนที่สหภาพโซเวียตจะล่มสลายและเกิดเป็นสาธารณรัฐต่าง ๆ นั้น สหภาพโซเวียตใช้วิธีต่างไปในการจัดการภาษาของชนกลุ่มน้อยซึ่งมีอยู่มากมาย เขตย่อยทางการเมืองภายในประเทศแบ่งโดยอาศัยภาษา กลุ่มภาษาใหญ่ ๆ 15 กลุ่มอาศัยอยู่ในดินแดนต่าง ๆ ซึ่งเทียบเท่ากับมลรัฐของสหรัฐอเมริกา เช่น ผู้พูดภาษายูเครนอาศัยอยู่ในสาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียตยูเครน ส่วนพวกที่พูดภาษาลัตเวียก็อาศัยอยู่ในสาธารณรัฐสังคมนิยม

โซเวียตลัตเวีย เป็นต้น แม้ว่าสหภาพโซเวียตจะใช้วิธีนี้เพื่อรักษาความเป็นเอกลักษณ์ของภาษาต่าง ๆ ก็ตาม ก็ยังคงมีการดำเนินการเพื่อเป็นรัสเซียเหมือนกัน กล่าวคือ ทุกโรงเรียนในสหภาพโซเวียตต้องมีการสอนเป็นภาษารัสเซียหลายปี และตำแหน่งงานดี ๆ มักจะต้องการผู้ที่คล่องภาษารัสเซีย

แม้ในรัฐหรือประเทศที่มีหลายภาษา ซึ่งมีชนชาติ และให้สถานภาพทางกฎหมายต่อภาษาของชนกลุ่มน้อยที่มีแนวโน้มที่ภาษาเหล่านั้นจะผสมกลมกลืนกับภาษาใหญ่ ลักษณะนี้พบอยู่ในฟินแลนด์ ซึ่งชาวสวีเดนเคลื่อนถอยไปก่อนที่ชาวฟินแลนด์จะเข้ามา แลในสหราชอาณาจักร ซึ่งภาษาเคลติกเสื่อมไป (ภาพที่ 3.8) บางคนกล่าวว่า การเสื่อมของภาษาเคลติกเป็นการทำลายวัฒนธรรมและส่วนหนึ่งเป็นผลข้างเคียงของการเป็นอุตสาหกรรม การที่ชาวอังกฤษใช้ระบบการศึกษาแห่งชาติซึ่งห้ามการใช้ภาษาเวลส์และภาษาเคลติกอื่นๆ ก็เพื่อผสมกลมกลืนพวกนี้ให้เป็นแรงงานที่ซื่อสัตย์ตามเหมืองและโรงงานต่างๆ

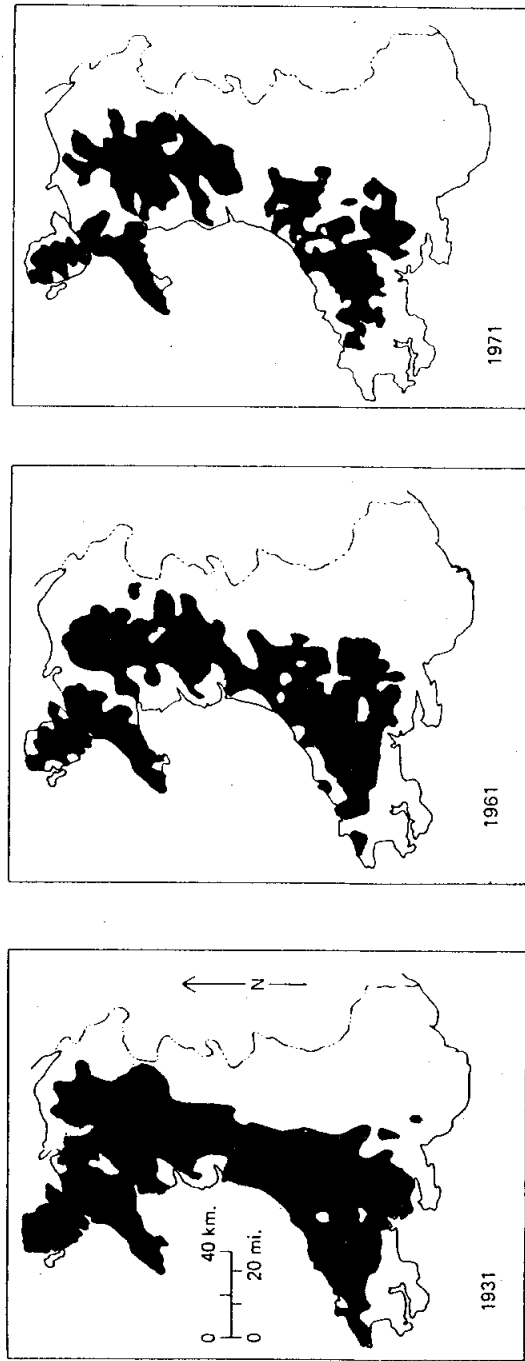
ภาษาและศาสนามีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด มีการแผ่ขยายและเสื่อมไปด้วยกัน เช่น ภาษาอารบิกแพร่กระจายไปจากแหล่งกำเนิดในคาบสมุทรอาหรับ พร้อม ๆ กับความเชื่อในศาสนาอิสลาม ภาษาเซมิติกอื่นๆ ก็สัมพันธ์กับกลุ่มศาสนาบางกลุ่ม

บางภาษามีความสำคัญถึงกับได้สถานภาพทางศาสนา เช่น ภาษาละตินยังคงเป็นภาษาในพิธีศาสนาของโรมันคาทอลิก และใช้ในสำนักวาติกัน ในดินแดนมุสลิมที่ไม่ใช่อาหรับ เช่น อิหร่าน ภาษาอารบิกก็ยังคงใช้ในพิธีศาสนา คำภาษาอังกฤษสรรพนามบุรุษที่ 2 thee และ thou ซึ่งเป็นภาษาในคัมภีร์ฉบับพระเจ้าเจมส์ในศตวรรษที่ 17 ยังคงใช้อยู่ในบทสวด คัมภีร์สำคัญของศาสนาอิทธิพลต่อภาษาเพราะทำให้เป็นรูปแบบเดียวกัน เช่น การแปลคัมภีร์ของลูเทอร์ให้ภาษาเยอรมันเป็นมาตรฐาน หรือคัมภีร์โกหร่านเป็นแบบสำหรับภาษาเขียนอารบิก

ภาษาและเศรษฐกิจ

ภาษามักจะเคลื่อนย้ายไปตามเส้นทางการขนส่ง เช่น ทางรถไฟ ถนนหลวง ช่วยกระจายภาษาของผู้สร้างทางนั้น เช่น การสร้างทางรถไฟสายทรานส์ไซบีเรีย ช่วยกระจายภาษารัสเซียไปทางตะวันออกสู่แปซิฟิก หรือการสร้างทางหลวงสายอะแลสกา ผ่านแคนาดา ช่วยกระจายภาษาอังกฤษสู่ชนพื้นเมือง ปัจจุบันการสร้างทางหลวงเข้าไปในเขตแอมะซอนของบราซิลอาจจะเปลี่ยนภาษาของชนพื้นเมืองแถบนั้นได้

ภาษาจะแผ่ขยายได้เพราะความต้องการทำการค้า เช่น ภาษาพิดจิน (pidgin languages) เกิดขึ้นเมื่อกลุ่มวัฒนธรรมที่แตกต่างกันมากสองกลุ่ม มีการติดต่อกันเป็นระยะเวลา

80% or more of the population
(over three Years of age)
able to speak Welsh

ภาพที่ 3.8 การเคลื่อนถอยของภาษาเวลส์ ระหว่าง ค.ศ. 1931 และ 1971 ภาษาเวลส์เป็นภาษาเคลติกในตระกูลภาษาอินโด-ยูโรเปียน ภาษาอังกฤษค่อย ๆ เข้ามาแทนที่ภาษาเวลส์โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริเวณที่มีการคมนาคมขนส่งกับอังกฤษได้สะดวก เมื่อ ค.ศ. 1931 มีคนพูดภาษาเวลส์ประมาณ 900,000 คน แต่ใน ค.ศ. 1961 มีคนเพียง 660,000 คนเท่านั้นที่ยังพูดภาษาเวลส์อยู่ ต่อมาใน ค.ศ. 1971 เหลือเพียง 542,000 คน บริเวณที่พูดภาษาเวลส์แคบลง และเริ่มแตกแยก ภาษาอังกฤษรุกเข้ามาตามชายฝั่งทะเลและหุบเขา ทำให้คนพูดภาษาเวลส์หลบเข้าไปในเขตเทือกเขา

นาน ถ้ามีคนเพียงไม่กี่คนที่พูดได้ทั้งสองภาษา ก็มักจะเกิดภาษาพิดจินขึ้นโดยเป็นภาษาผสม ประกอบด้วยคำบางคำที่ขอยืมมาจากแต่ละกลุ่มภาษาที่เกี่ยวข้องกันในการค้าและพาณิชย์ แต่ มักจะมีพื้นฐานส่วนใหญ่จากภาษาของคู่ค้าที่อาจโลกว่า มีคำศัพท์อยู่ไม่มากนักและมีไวยากรณ์ ง่าย ๆ คำว่าพิดจินมาจากการออกเสียงภาษาจีนกวางตุ้งของคำอังกฤษว่า business เนื่องจาก จากประเทศทางยุโรปมีบทบาทในการแสวงหาอาณานิคม ภาษาพิดจินที่พบมากคือ พิดจิน อังกฤษ ฝรั่งเศส และโปรตุเกส ภาษาพิดจินอาจมีกำเนิดในศตวรรษที่ 17 ตามเมืองท่าของจีน ตอนใต้ซึ่งพ่อค้าอังกฤษเข้ามา ทำให้เกิดการผสมระหว่างภาษาอังกฤษกับภาษาของชาวจีน พื้นเมือง (Getis et al. 1985 : 136) ตัวอย่างภาษาพิดจินอังกฤษจากสาธารณรัฐวานูอาตู ใน มหาสมุทรแปซิฟิก ซึ่งเคยเป็นอาณานิคมปกครองร่วมกันโดยสหราชอาณาจักรและฝรั่งเศส ระหว่าง ค.ศ. 1906 - 1980 โฆษณาของร้านฟาสต์ฟู้ดที่เมืองพอร์ตวิลลา เขียนว่า Namba wan takeaway long Port Vila. I gat local fresh fish mo chicken wetem chips.

นอกจากนี้ยังมีภาษาอีกรชนิดหนึ่งเรียกว่า ลิงกัว ฟรังกา (lingua franca) ซึ่งใช้ ในการค้า การปกครอง การสื่อสาร ระหว่างคนที่พูดภาษาต่าง ๆ กันและใช้กว้างขวางในบริเวณ ที่มีภาษาอื่น ๆ เป็นภาษาประจำอยู่แล้ว เดิมทีเดียวคำนี้แปลตามตัวว่าภาษาของพ่อค้าฝรั่งเศส (de Blij 1977 : 184) เป็นภาษาที่ใช้กันอยู่ตามเมืองท่าเมดิเตอร์เรเนียนในยุคกลางประกอบด้วย คำจากภาษาโรมานซ์เป็นส่วนใหญ่ได้แก่ ภาษาอิตาลี สเปน ฝรั่งเศส และมีภาษากรีก อารบิก ผสมบ้าง ตัวอย่างของลิงกัว ฟรังกา ในปัจจุบัน เช่น ภาษาอังกฤษในอินเดีย ภาษาฮินดีทาง เหนือและตอนกลางของอินเดีย ภาษาเฮฮาซาในแอฟริกาตะวันตก และภาษาสวาฮิลีซึ่งเดิมเป็น ภาษาพิดจินพัฒนาขึ้นมาจากภาษาถิ่นบันตูหลายภาษา เป็นลิงกัว ฟรังกาทางตะวันออกของ แอฟริกา และเป็นภาษาประจำชาติของเคนยาและแทนซาเนีย (Broek and Webb 1978 : 113)

ภูมิทัศน์ภาษา

ภูมิทัศน์วัฒนธรรมภาษาเป็นภูมิทัศน์ที่มนุษย์สร้างขึ้นและแสดงถึงบทบาทของ ภาษา ได้แก่ ชื่อต่าง ๆ ที่คนตั้งให้แก่สถานที่ การตั้งถิ่นฐาน ลักษณะภูมิประเทศ ลำน้ำ และสิ่ง รอบตัวอื่น ๆ ชื่อเหล่านี้เรียกว่า ชื่อสถานที่ (toponyms หรือ place names) จะสะท้อนให้เห็นรูป แบบทางพื้นที่ของภาษา ภาษาถิ่น และเชื้อชาติเดิมของคน ชื่อสถานที่เป็นส่วนหนึ่งของ ภูมิทัศน์วัฒนธรรมโดยเฉพาะเมื่อชื่อนั้น ๆ ปรากฏอยู่ตามป้ายต่าง ๆ ในชนบท สำหรับนัก ภูมิศาสตร์ภาษา ชื่อสถานที่เป็นกรณีหนึ่งที่มองเห็นได้ของลักษณะการวัฒนธรรม

ชื่อสถานที่ต่าง ๆ ประกอบด้วยส่วนที่เรียกว่า ชื่อทั่วไป (generic) และชื่อเฉพาะ (specific) เช่น ชื่อสถานที่ในสหรัฐอเมริกา Huntsville, Harrisburg, Ohio River, Newfound Gap ส่วนที่เป็นชื่อเฉพาะคือ Hunts, Harris, Ohio, Newfound และส่วนที่เป็นชื่อทั่วไปคือ ville, burg, river, gap ชื่อทั่วไปนี้สำคัญในการศึกษาทางด้านภาษาเพราะจะปรากฏอยู่ซ้ำ ๆ ในพื้นที่หนึ่ง ๆ มีอยู่นับพันชื่อ และแต่ละวัฒนธรรมก็มีกลุ่มชื่อของตนเอง เราอาจศึกษาย้อนดูการแพร่กระจายของวัฒนธรรมได้จากชื่อเหล่านี้ หรือทราบข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมโดยมนุษย์

ชื่อทั่วไปในสหรัฐอเมริกา

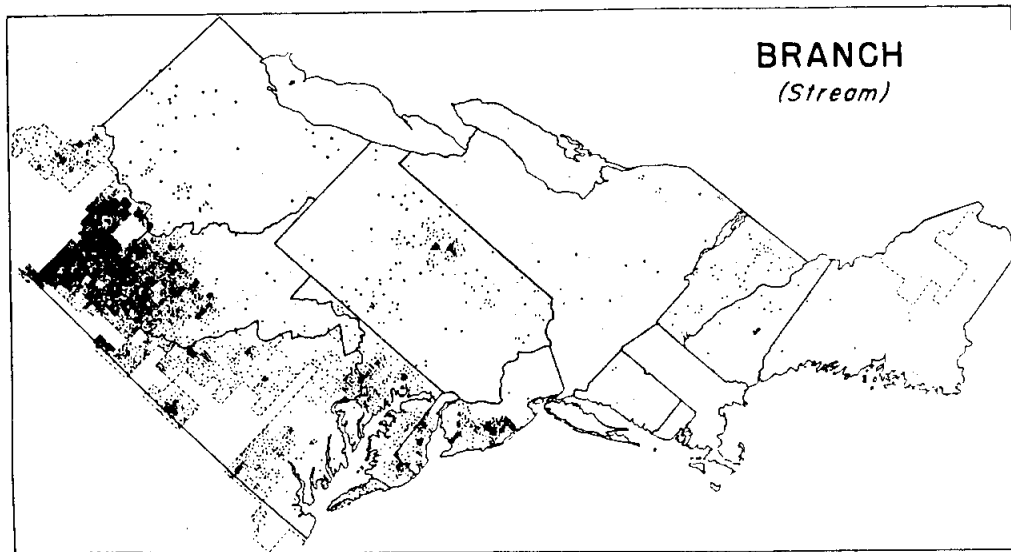
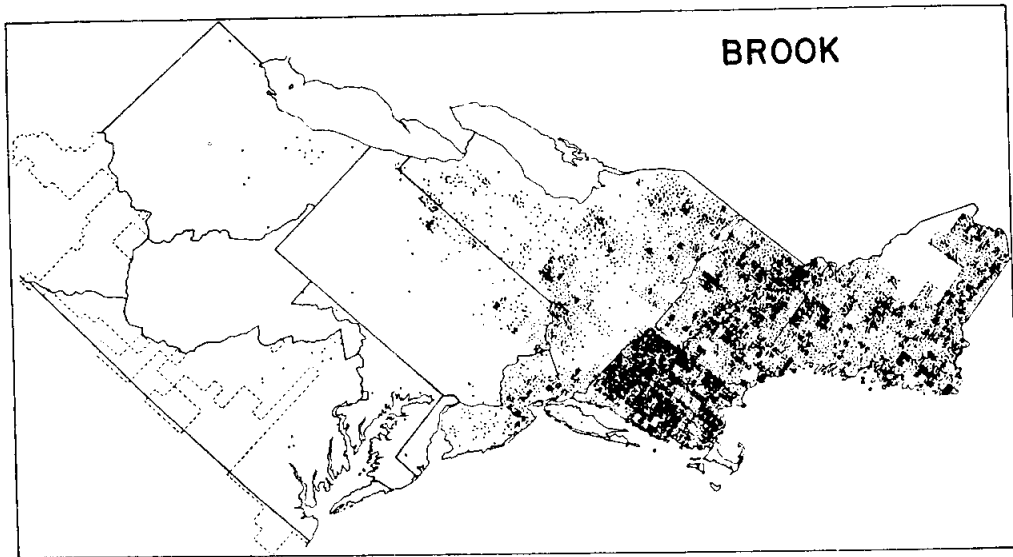
ภาษาถิ่นทางตะวันออกเฉียงของสหรัฐอเมริกาที่เคยกล่าวถึงแล้ว คือ ทางเหนือตอนกลาง และทางใต้ ช่วยให้เราเห็นประโยชน์ของชื่อสถานที่ทั่วไป ในงานวิจัยทางภูมิศาสตร์วัฒนธรรม

ชาวนิวอิงแลนด์ซึ่งพูดภาษาทางเหนือนิยมใช้คำว่า center ในชื่อเมือง หรือหมู่บ้านที่อยู่ใกล้กึ่งกลางแขวง ส่วนหมู่บ้านหรือเมืองที่อยู่ไกลออกไปจะมีคำนำหน้าอื่น เช่น East, West, North, South และมีชื่อ Township เป็นคำลงท้าย เช่น ใน Randolph Township จะพบชื่อ Randolph Center, South Randolph, East Randolph และ North Randolph เมื่อเราเห็นชื่อทั่วไปเหล่านี้ซ้ำ ๆ ในพื้นที่ใดก็จะบอกได้ว่าเป็นที่ตั้งถิ่นฐานของชาวนิวอิงแลนด์ หรือทราบเส้นทางการย้ายถิ่นของพวกนี้ ชื่ออื่น ๆ ที่ชาวเหนือมักใช้ เช่น Brook, Notch, Corner, Creek ชื่อที่ชาวแอตแลนติกกลางชอบใช้ เช่น Gap, Cove, Run, Burg, และชื่อที่ชาวใต้ชอบใช้ เช่น Branch, Gully, Store, Fork (ภาพที่ 3.9)

นอกจากชื่อทั่วไปสำหรับการตั้งถิ่นฐานแล้ว นักภูมิศาสตร์วัฒนธรรมได้ศึกษาชื่อทั่วไปของสถานที่ดื่มเหล้าในมลรัฐตอนกลางของประเทศที่ตั้งอยู่ระหว่างเทือกเขาร็อกกีและแม่น้ำมิสซิสซิปปี รวม 15 มลรัฐ ทั้งหมดกว่า 6,000 แห่ง พบว่า ชื่อทั่วไปที่พบมาก ได้แก่ bar, beer parlor, club, cocktail lounge, และ tavern สองชื่อหลังเป็นชื่อที่พบอยู่กว้างขวางทั่วไป ส่วนการกระจายของชื่อสถานที่ดื่มเหล้าชื่ออื่น ๆ มีรูปแบบเฉพาะ เช่น beer parlor ปรากฏอยู่มากบริเวณมลรัฐมินนิโซตา นอร์ทดาโคตา และทางตะวันออกเฉียงของมอนแทนา เป็นต้น (Steiner 1986)

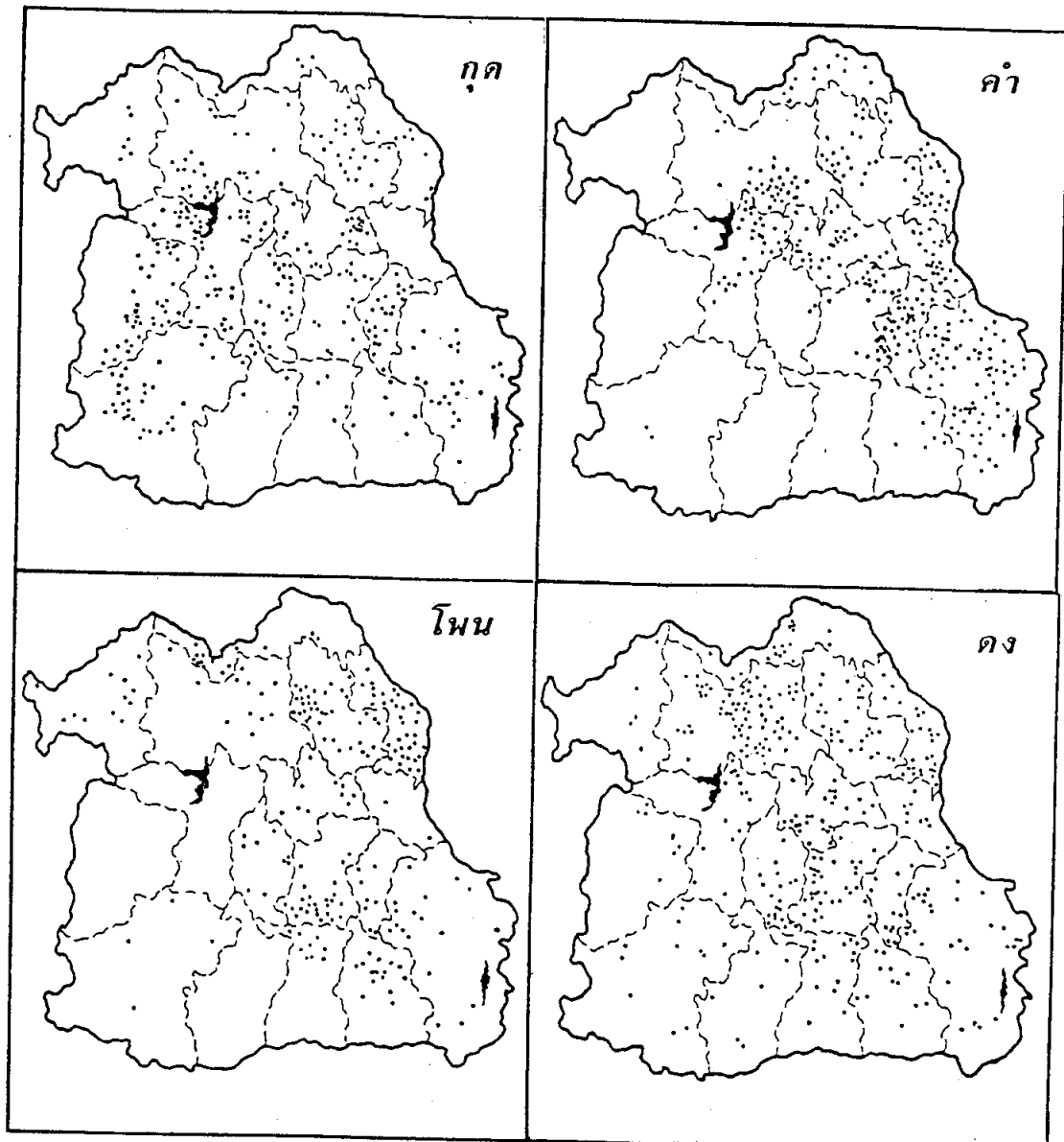
ชื่อทั่วไปและทำเลที่ตั้งหมู่บ้าน

ชื่อทั่วไปซึ่งเป็นส่วนประกอบของชื่อหมู่บ้านชนบทในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย (ภาพที่ 3.10) เป็นศัพท์ท้องถิ่นที่บ่งบอกถึงปัจจัยการเลือกทำเลที่ตั้งเริ่มแรกใน

ภาพที่ 3.9 การกระจายของค่าต่าง ๆ ซึ่งใช้เรียกน้ำทางตะวันออกของสหรัฐอเมริกา
ที่มา : Zelinsky 1962 : 132-133.

ภาพที่ 3.10 การกระจายของชื่อทั่วไปหมู่บ้านชนบทในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ของประเทศไทย

ที่มา : ไพฑูรย์ ปิยะปกรณ 2535 : 35-36.

การตั้งถิ่นฐาน จากการศึกษาชื่อหมู่บ้าน 4,450 แห่งและจำแนกชื่อทั่วไปตามจำนวนความถี่ที่ปรากฏซ้ำ ๆ กัน พบว่าที่มีอยู่มากที่สุด คือ คำว่า หนอง รองลงไปได้แก่ โนน โคน นา ดอน ห้วย ดง หัว คำ ท่า กุด วัง โพน ตา ป่า เหล่า น้ำ ทุ่ง ตามลำดับ (ไพฑูริย์ ปิยะปกรณ 2535) ชื่อทั่วไปเหล่านี้เป็นชื่อที่มีความสัมพันธ์กับลักษณะธรรมชาติต่าง ๆ ที่มีหรือเป็นอยู่ในพื้นที่ที่ตั้งของชุมชน เช่น แหล่งน้ำขัง (หนอง กุด คำ/ซ้ำ/โป่ง) ทางน้ำหรือแม่น้ำ (ห้วย/ลำ วัง ซับ ท่า) ที่ดอน (โนน โคน ดอน โพน) ลักษณะภูมิประเทศ (นา ทุ่ง เลิง พนม) ตลอดจนป่าและพืชพรรณ (เหล่า ป่า ดง กก)

ชื่อสถานที่และวัฒนธรรมในอดีต

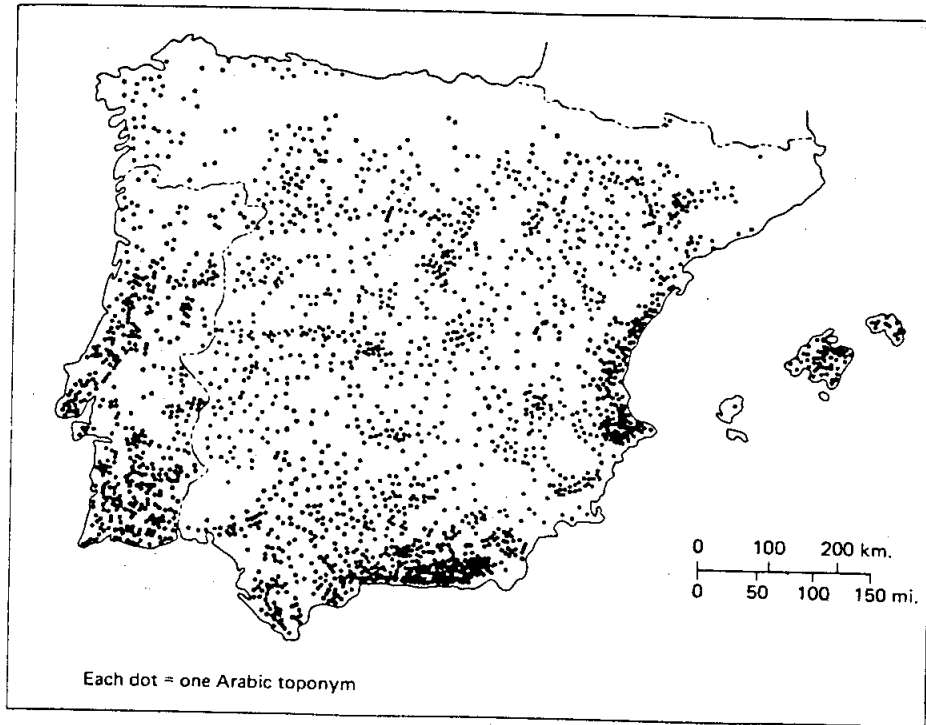
ชื่อสถานที่ที่จะยังคงอยู่ยาวนานหลังจากที่วัฒนธรรมนั้นเสื่อมสลายไปจากบริเวณนั้นแล้ว การศึกษาชื่อสถานที่ที่แสดงร่องรอยหรือเหตุการณ์ในอดีตมีประโยชน์มากโดยเฉพาะในโลกเก่า ซึ่งมีการเคลื่อนย้ายของประชากรก่อนมีการจดบันทึก เช่น ทางตะวันออกของแม่น้ำเอลเบ ซึ่งปัจจุบันเป็นประเทศเยอรมนีมีคำลงท้ายว่า ow, in, zig เช่น Teterow, Berlin, Liepzig เป็นชื่อที่เห็นทั่วไปตามหมู่บ้านและเมืองต่าง ๆ คำลงท้ายเหล่านี้เป็นภาษาสลาวิกมากกว่าเป็นเยอรมานิก การที่มีชื่อเหล่านี้แสดงว่าภูมิภาคนี้มีชาวสลาฟอาศัยอยู่จนถึงศตวรรษที่ 8 แม้ว่าภาษาสลาวิกจะได้สูญหายไปจากประเทศเยอรมนีตั้งแต่นั้นมา

ในทำนองเดียวกัน คำลงท้ายว่า weiler ซึ่งปรากฏอยู่ทั่วไป เช่น Eschweiler ชื่อหมู่บ้านเยอรมันทางใต้ของแม่น้ำดานูบและทางตะวันตกของแม่น้ำไรน์เป็นดินแดนที่เคยอยู่ทางภายใต้การปกครองของโรมันหรือภาษาละติน คำว่า weiler หมายถึงหมู่บ้านเล็ก ๆ มาจากคำละตินว่า villare

ได้ลงมาในประเทศสเปนที่ถูกปกครองโดยพวกมัวร์ ซึ่งอาศัยอยู่ทางตะวันตกเฉียงเหนือของแอฟริกา เป็นเวลานานถึง 7 ศตวรรษ จะพบคำนำหน้าว่า guada ตามชื่อแม่น้ำ (เช่น Guadalquivir และ Guadalupe) เป็นคำที่ตัดมาจากภาษาอาหรับ wadi ซึ่งแปลว่า แม่น้ำลำธาร การที่พบชื่อที่เป็นภาษาของพวกมัวร์บ่อย ๆ ในภูมิภาคใดภูมิภาคหนึ่งของสเปนชี้ให้เห็นอิทธิพลของพวกมัวร์ในดินแดนนั้น (ภาพที่ 3.11)

ชื่อสถานที่และการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม

ชื่อสถานที่ที่เป็นชื่อทั่วไปอาจแสดงถึงการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมโดยมนุษย์ ในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ หรือสมัยที่ยังไม่มีการบันทึกเอกสารดีพอ ประมาณศตวรรษที่ 8 ถึง

ภาพที่ 3.11 แผนที่แสดงชื่อสถานที่ต่าง ๆ ในสเปน และโปรตุเกสที่เป็นภาษาอารบิกของพวกเขา มัวร์แสดงให้เห็นว่าบริเวณเหล่านี้ครั้งหนึ่งได้ถูกพวกมัวร์ยึดครอง แม้จะไม่มีการใช้ภาษาอารบิกอีกต่อไปแล้ว แต่ชื่อสถานที่ต่าง ๆ ก็ยังคงเหลืออยู่เป็นสิ่งที่เตือนให้ระลึกถึงอดีต

13 คนที่ใช้ภาษาเยอรมันทำการถางป่าจากสหราชอาณาจักรไปทางตะวันออกเฉียงใต้ในปัจจุบัน การกระทำนี้ปรากฏอยู่ในชื่อสถานที่และบางชื่อยังบ่งถึงวิธีถางป่าด้วย เช่นในเยอรมนีมีคำลงท้ายว่า roth และ reuth (เช่น Neuroth และ Bayreuth) หมายถึงการขุดเอารากต้นไม้ออกหลังจากที่ได้ตัดต้นทิ้งแล้ว ในสหราชอาณาจักรมีคำว่า ley หรือ leigh (เช่น Woodley) หมายถึงพื้นที่โล่งในป่าและมีคำว่า brind และ brand (เช่น Brindley และ Branderoda) หมายถึงการถางป่าโดยใช้ไฟ

ป่าทางตะวันออกเฉียงของสหรัฐอเมริกาขึ้นพื้นเมืองอินเดียกลางพื้นที่ป่ามาก่อนที่ชาวมิซซอร์จะเข้าไป พื้นที่ที่ถูกละทิ้งจะมีหญ้าขึ้นอยู่ เมื่อคนมิซซอร์ย้ายถิ่นเข้าไปก็ตั้งชื่อว่า แพร์รี (prairie) หมายถึงพื้นที่ที่ปกคลุมด้วยหญ้า ในป่าทางตะวันออกเฉียงของมลรัฐเท็กซัสมีชื่อนี้กว่า 200 ชื่อ แสดงว่าแถบนั้นเคยมีการถางป่าโดยชนพื้นเมืองอินเดียอย่างกว้างขวาง

สรุป

ภาษาเป็นส่วนสำคัญของวัฒนธรรมซึ่งสามารถศึกษาได้โดยใช้หัวข้อทั้งห้าในภาษาศาสตร์วัฒนธรรม ตระกูลภาษา ภาษาถิ่น คำศัพท์ การออกเสียง และชื่อสถานที่ล้วนมีความแตกต่างเฉพาะทางพื้นที่ซึ่งแสดงในแผนที่ได้ ความแตกต่างจากที่หนึ่งไปอีกที่หนึ่งเรียกว่าภูมิภาควัฒนธรรมภาษา

ภาษาต่าง ๆ กระจายหรือเสื่อมลงในพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ โดยกระบวนการแพร่กระจาย ซึ่งการกระจายหรือเคลื่อนย้ายภาษานี้ เป็นแบบขยายออกไปและแบบย้ายที่ใหม่ทั้งแบบลำดับขั้นและแบบติดต่อกัน แนวความคิดด้านการแพร่กระจายของวัฒนธรรมทุกแนวสามารถประยุกต์ใช้กับภาษาได้

ภาษาและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในนิเวศวิทยาภาษา ชาวมาลาโย-โพลินีเซียอพยพมาประจำปีและกระแสน้ำในมหาสมุทรในการนำภาษาและชื่อสถานที่ของพวกเขาข้ามมหาสมุทรแปซิฟิกและอินเดียซึ่งกว้างใหญ่ไพศาล กลุ่มภาษาบางกลุ่มหลบซ่อนในพื้นที่ที่เข้าถึงยาก เช่นเทือกเขา สภาพของสิ่งแวดล้อมจะปรากฏอยู่ในคำศัพท์ และความลับเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมในอดีตบางที่ก็ปรากฏอยู่ในชื่อสถานที่

การศึกษานุกรณาการทางวัฒนธรรมภาษาแสดงให้เห็นชัดว่า ภาษาเกี่ยวเนื่องเป็นเหตุเป็นผลกับสิ่งอื่น ๆ ในวัฒนธรรม ที่จริงแล้วภาษาเป็นพื้นฐานของลักษณะการวัฒน-

ธรรมอื่น ๆ ทั้งหมด ดังนั้นภาษาศาสตร์ภาษาจึงสัมพันธ์ใกล้ชิดกับภาษาศาสตร์ศาสนา การเมืองและเศรษฐกิจ ภาษาบางภาษาก้าวหน้าไปพร้อมกับกองทัพสร้างจักรวรรดิ บางภาษาก็แพร่กระจายไปพร้อมกับกลุ่มนักสอนศาสนาบางภาษาก็เป็นภาษาสำหรับการค้าและพาณิชย์

เราเห็นภาษาในภูมิภาคที่สร้างโดยสังคมที่อ่านออกเขียนได้ ตัวอักษร ป้ายสาธารณะและชื่อสถานที่ (ชื่อทั่วไป) ล้วนเป็นภูมิภาควัฒนธรรม ภูมิภาคเหล่านี้อาจเปิดเผยให้เห็นความขัดแย้งทางภาษาในพื้นที่หนึ่ง ๆ ภูมิภาคภาษาอื่น ๆ อาจจะช่วยเน้นลักษณะต่าง-ต่างของพื้นที่ซึ่งเราไม่สามารถเข้าใจภาษาหรือตัวอักษรได้เลย

คำถามท้ายบท

อัตรนัย

1. ภาษาตระกูลใดจัดเป็นตระกูลใหญ่ที่สุดในเชิงพื้นที่ เหตุใดจึงมีการกระจายกว้างขวางเช่นนั้น
2. การศึกษาภูมิทัศน์วัฒนธรรมภาษามักจะเน้นศึกษาสิ่งใด เพราะเหตุใด
3. เหตุใดจึงกล่าวว่าสิ่งแวดล้อมของกลุ่มวัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อการสร้างคำศัพท์ในภาษาของกลุ่มนั้น อธิบาย
4. อธิบายและยกตัวอย่างความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับการเมือง

ปรนัย

1. ภาษาของประเทศใดไม่จัดอยู่ในตระกูลอินโด-ยูโรเปียน
  1. ออสเตรเลีย
  2. อียิปต์
  3. รัสเซีย
  4. สเปน
2. ข้อใดจัดเป็นนิเวศวิทยาภาษา
  1. ภาษาละตินเป็นภาษาในพิธีศาสนาของนิกายโรมันคาทอลิก
  2. ภาษาจะคงอยู่และรุ่งเรืองได้หากเป็นภาษาราชการของชาติ
  3. การวางข้อภาษาของผู้ปกครองลงบนภาษาเดิมของอาณานิคม
  4. คำศัพท์หลายคำสำหรับสิ่ง ๆ หนึ่งของกลุ่มวัฒนธรรมซึ่งมีสิ่งแวดล้อมเฉพาะ
3. ภาษาตระกูลใดมีผู้ใช้มากที่สุดในโลก
  1. จีน-ทิเบต
  2. อินโด-ยูโรเปียน
  3. เฮมิโต-เซมิติก
  4. มาลาโย-โพลินีเซียน
4. ข้อความเกี่ยวกับลิงกัว ฟรังกา ต่อไปนี้ข้อใดผิด
  1. ภาษาสวาฮิลีเป็นลิงกัว ฟรังกาในแอฟริกาตะวันออก
  2. แปลว่าภาษาของพ่อค้าฝรั่งเศส
  3. เป็นภาษาถิ่นทางตะวันออกของสหรัฐอเมริกา
  4. เป็นภาษาที่ใช้ตามเมืองท่าเมดิเตอร์เรเนียนในยุคกลาง

5. ภาษาที่ใช้กันอยู่ในละตินอเมริกาจัดอยู่ในกลุ่มใด
1. เยอรมานิก
  2. อินดิก
  3. สลาวิก
  4. โรแมนซ์
6. ทวีปใดมีเส้นเขตแดนทางการเมืองและทางภาษาเกือบจะซ้อนทับกันพอดีในปัจจุบัน
1. ละตินอเมริกา
  2. ยุโรป
  3. อเมริกาเหนือ
  4. แอฟริกา
7. Toponyms คืออะไร
1. ภาษาผสมเกิดจากการติดต่อระหว่างคนต่างถิ่น
  2. ชื่อสถานที่ของพวกมัวร์ซึ่งยังปรากฏอยู่ในสเปน
  3. ชื่อที่มนุษย์ตั้งให้แก่การตั้งถิ่นฐานและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ
  4. การวางชื่อภาษาของผู้ยึดครองลงบนภาษาเดิมของพื้นที่
8. คำใดหมายถึง บริเวณที่ปกคลุมด้วยทุ่งหญ้าซึ่งเกิดจากการถางพื้นที่ป่าโดยชนพื้นเมืองก่อนการเข้ามาของชนผิวขาวในสหรัฐอเมริกา
1. guada
  2. brand
  3. weiler
  4. prairie